

а потім обчислюють середнє арифметичне значення ознаки, що відображується в протоколі огляду місця події [4, с.137].

Для висування версій щодо окремих властивостей і ознак людини за ознаками ходи належить враховувати деякі типові версії, висловлені вченими-криміналістами і підтверджені практикою. Ототожнення людини за ознаками ходи – досить рідке явище. Найчастіше елементи ходи свідчать про належність особи, яка залишила сліди, до певної групи за професійними ознаками (спортсмен, моряк, вантажник і т.п.).

Отже, дослідження слідів локомаційних навиків людини являють собою невід'ємну частину криміналістики, що дає змогу краще та ефективніше дослідити окремі властивості та ознаки особи.

Література

1. Салтевський М.В. Криміналістика. [підручник]: У 2-х ч. Ч.1. / М.В. Салтевський – Х.: КонСУМ, Основа, 1999. – 416 с.
2. Біленчук П.Д. Криміналістика.: [підручник]:/ Біленчук П.Д., Дубовий О.П., Тимошенко П.Ю., Салтевський М.В.. Київ: Національна академія внутрішніх справ України, 1997. – 232 с.
3. Біленчук П.Д. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2001. – 216 с. – Бібліогр.: с. 211-212.
4. Криміналістика (/ Уклад.: В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А.Журавель та ін. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2008. – 155 с.

УДК 343.424 (043.2)

Гладченко І. В.

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Рощина І. О., к.ю.н., доцент

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СТ. 180 КК УКРАЇНИ "ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗДІЙСНЕННЮ РЕЛІГІЙНОГО ОБРЯДУ"

Свобода віросповідання є фундаментальним загально визнаним правом людини. У ст. 35 Конституції України вказано, що кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу

сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Стаття 180 КК України "Перешкоджання здійсненню релігійного обряду" служить однією з гарантій реалізації цього положення Конституції.

Техніко-юридичний аналіз положень ст. 180 КК України дозволяє виділити наступні недоліки:

1. Чинна редакція ч. 1 ст. 180 КК України визнає злочином лише "незаконне" перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Спеціальні вказівки на незаконність, неправомірність, протиправність тощо діянь допустимі лише у статтях Особливої частини КК України. Йдеться про випадки, коли аналіз галузевого законодавства дозволяє сформулювати чіткий перелік діянь, які вважаються законними, коли суб'єкт діє в законодавчому полі та перелік протилежних, незаконних діянь. Нормативно-правові акти України не дають можливість сформулювати перелік випадків, коли допускається перешкоджання здійсненню релігійного обряду (звісно ж, за відсутності обставин, що виключають злочинність діяння).

2. Одним із суспільно небезпечних наслідків перешкоджання здійсненню релігійному обряду, поряд зі зливом останнього, названо також "загрозу зриву". Потрібно повернутися до злочину із формальним складом та передбачити кримінальну відповідальність за сам факт умисного перешкоджання проведенню релігійного обряду. Можливість кримінальної відповідальності за посягання на фундаментальні людські цінності не повинна обмежуватися фактором настання суспільно небезпечних наслідків.

3. Частина 2 ст. 180 у якості способу примушування священнослужителя до проведення релігійного обряду визнає "психічне насильство". Це поняття трактується юристами надто різноманітно, що унеможливає його однакове розуміння, ускладнює процес кримінально-правової кваліфікації. Тому як спосіб вчинення злочину слід вказувати: "... шляхом застосування фізичного насильства до потерпілого чи його близького родича, погрози застосування такого насильства або погрози обмеження прав, свобод чи законних інтересів цих осіб" [1, с. 587].

До системно-правових недоліків ст. 180 КК України можна віднести наступні:

1. Незрозумілим та непослідовним є обмеження у ч. 2 ст. 180 КК України кола потерпілих священнослужителями. С.Я. Лихова відзначає,

що "...суспільна небезпека даного злочину полягає не тільки в тому, що порушуються законні права священнослужителя, а й у тому, що внаслідок вчинення таких дій можуть бути порушені права на свободу віросповідання будь-якої особи – як тієї, яка сповідує релігію, так і тієї, яка її не сповідує" [2, с. 218].

Стаття 180 КК до певної міри суперечить проголошеному Конституцією України та Законом України "Про свободу совісті та релігійні організації" принципу рівноправності громадян, у тому числі, незалежно від ставлення до релігії. Адже виходить, що ст. 180 КК України жодним чином не охороняється свобода атеїзму: потерпілими тут виступають лише особи, які сповідують певну релігію (здійснюють релігійний обряд або є священнослужителями) [2, с. 218].

2. Ст. 180 КК України не охороняється свобода участі у релігійних обрядах, яка не тотожна свободі здійснення та свободі проведення релігійних обрядів: а) у ч. 1 органічно пов'язано "здійснення" релігійного обряду із наслідками у вигляді "зриву" або "загрози зриву" останнього. Перешкоджання, скажімо, особі взяти участь у ранковому богослужінні, не спричиняє зазначених наслідків; б) у ч. 2 йдеться про примушування священнослужителя до "проведення" релігійного обряду, тобто до дій, які зазвичай пов'язуються із керівництвом колективними обрядами.

3. Релігійні обряди є складовою частиною релігійної діяльності. До релігійної діяльності можна віднести, крім релігійних обрядів, також богослужіння, релігійні церемонії, процесії, індивідуальні чи колективні дії, пов'язані із сповіданням та поширенням віри. Тому діяння, передбачене в диспозиції ст. 180 КК України, слід сформулювати більш широко, а саме: "перешкоджання здійсненню богослужіння, релігійного обряду та інших видів релігійної діяльності ..." [2, с. 221].

Включення термінологічного звороту "релігійна діяльність" дозволить взяти під кримінально-правову охорону більш широке коло правовідносин, пов'язаних із релігійною діяльністю, а отже – охороняти конституційні права більш широкого кола осіб. Відповідальність за примушування священнослужителя до здійснення релігійної діяльності чи будь-якої особи до участі в ній утворює самостійний склад злочину, а тому відповідальність за ці діяння слід передбачити в окремій статті [2, с. 221].

Таким чином, здійснено критичний аналіз чинної ст. 180 КК України, в результаті якого були виявлені та обґрунтовані техніко-юридичні та системно-правові недоліки і запропоновані пропозиції щодо їх усунення.

Література

1. Маркін В.І. Стаття 180 "Перешкоджання здійсненню релігійного обряду" Кримінального кодексу України: недоліки та шляхи їх усунення / В.І. Маркін // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 585-589.

2. Лихова С.Я. Злочини проти громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина за Кримінальним кодексом України (теоретико-правове дослідження): дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.08 / Лихова Софія Яківна. – Київ, 2006. – 529 с.

УДК 343.1 (043.2)

Грабчак Д.М.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Багіров С.Р., к.ю.н., доцент

ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПІДОЗРЮВАНИХ І ОБВИНУВАЧЕНИХ, ЩО УТРИМУЮТЬСЯ ПІД ВАРТОЮ

Актуальність цієї теми, насамперед, полягає у тому, що сьогодні стала проблема про ефективність гарантій прав людини, які гарантуються Конвенцією про права людини, а саме про законне утримання під вартою підозрюваного/обвинуваченого. Дослідженням цієї теми займалися наступні науковці: Смірнова І.С., Гребенюк С., В.О. Попелюшко та інші.

З прийняттям КПК України запроваджується нова концепція запобіжних заходів, покликана забезпечити дотримання органами слідства прав та свобод підозрюваних та обвинувачених. У новому КПК України з'явилися принципово нові запобіжні заходи (домашній арешт), а також зникли архаїчні запобіжні заходи, які були "успадковані" від СРСР (порука громадської організації або трудового колективу). Відповідно до ст. 177 КПК України метою застосування запобіжного заходу є забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання спробам:

1) переховуватися від органів досудового розслідування та (або) суду, або

2) незаконно впливати на потерпілого, свідка, іншого підозрюваного, обвинуваченого, експерта, спеціаліста у цьому ж кримінальному провадженні;